

Ìtẹ̀léra Àwọn Aposteli

láti ọdọ̀ St. Tomasi Aposteli títí di òní

ní ìlà ti

Bíṣọ́ọ̀bù [*]

Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.[‡]

Bíṣọ́ọ̀bù sí Àwọn Orílẹ̀-èdè, lábẹ́ Àṣẹ Aposteli

1. St. Tomasi, Aposteli àti Ajẹ́rìíkú [CO]

Kristi pè é ní nǹkan bí ọdún 30 Lẹ́yìn Kristi
a dárúkọ rẹ̀ nínú Ìwé Mímọ́: a kà á mọ́ Àwọn Méjìlá (Matiu 10:3); "Olúwa mi àti Ọlọ́run mi!" (Johanu 20:28)

Ìlà ìtẹ̀léra àwọn aposteli yìí nà láti ọdọ̀ Aposteli Tomasi, ní nǹkan bí ọdún 30 Lẹ́yìn Kristi, títí di òní: ó jẹ́ ọdún 1,996 ní ọdún 2026.

Ìtẹ̀léra láti ọdọ̀ St. Tomasi dé ọdọ̀ Shimun XVIII Rubil, Katolikos-Baba Ńlá ti Ìlà Oòrùn, tẹ̀lé àkọsílẹ̀ àwọn katolikos-baba ńlá tí Ìjọ Assyria ti Ìlà Oòrùn ń pa mọ́: àkọsílẹ̀ kan náà ni Ìjọ ti Ìlà Oòrùn fi ń tọ ìtẹ̀léra àwọn aposteli tirẹ̀ lọ títí dé ọdọ̀ St. Tomasi Aposteli.

A ṣe ìyàsọ́tọ̀ sí ipò bíṣọ́ọ̀bù láti ọdọ̀ ẹnìkan sí ẹni tí ó tẹ̀lé e, nípasẹ̀ àwọn ìjọ tí a dárúkọ wọn nísàlẹ̀ yìí.

A tún ń bọlá fún àwọn bíṣọ́ọ̀bù kan nínú ìlà yìí gégé bí ẹni mímọ́. Àwọn àmì tí ó wà légbèé orúkọ wọn jẹ mọ́ ìwà mímọ́ ìgbésí ayé nìkan. Wọn kò ní í ṣe pẹ̀lú bí ìyàsọ́tọ̀ kankan ti tọ́ tó: ipò olúkúlùkù bíṣọ́ọ̀bù tí a kọ orúkọ rẹ̀ sílẹ̀ nínú ìtẹ̀léra náà dọ́gba pẹ̀lú ti àwọn yòókù, yálà a ń bọlá fún un gégé bí ẹni mímọ́ tàbí a kò bọlá fún un bẹ́ẹ̀.

St. Ẹni mímọ́: ẹni tí Ìjọ kan ń bọlá fún ní gbangba pé ó gbé ìgbésí ayé ìwà mímọ́ tí ó tayọ, pé ó sì wà lọ́dọ̀ Ọlọ́run nísinsin yìí, tí Ìjọ náà sì ń ṣe ìrántí rẹ̀ nínú kàlẹ́ńdà rẹ̀. Nínú Ìjọ ìjímìjí, ìyìn àwọn onígbàgbọ́ àti ti àwọn bíṣọ́ọ̀bù wọn ni a fi ń mọ àwọn

ẹni mímọ́; léyìn náà, nípa kíkéde wọn ní ẹni mímọ́ lọ́nà àṣẹ nínú Ìjọ Kátólíìkì ti Romu, àti nípa ṣíṣe wọ́n lógo nínú Ìjọ Orthodox ti Ìlà Oòrùn.

Ẹ.Ì. Ẹni Ìbùkún: nínú Ìjọ Kátólíìkì ti Romu, ẹni tí a ti kéde ní ẹni ìbùkún, ìgbésẹ̀ àṣẹ tí ó ń ṣáájú kíkéde ẹni náà ní ẹni mímọ́.

C Ìjọ Kátólíìkì ti Romu ń bọlá fún un gẹ́gẹ́ bí ẹni mímọ́ tàbí ẹni ìbùkún.

CO Ìjọ Kátólíìkì ti Romu àti Ìjọ Orthodox ti Ìlà Oòrùn méjèèjì ń bọlá fún un gẹ́gẹ́ bí ẹni mímọ́.

Pupa Ajẹ́rìíkú: ẹni tí ó fi ẹ̀mí rẹ̀ lélẹ̀ nítorí ìgbàgbọ́.

Àwọn Ìjọ kì í fìgbà gbogbo fohùn ṣọ̀kan lórí ẹni tí ó jẹ́ ẹni mímọ́. Ìjọ kan lè máa bọlá fún ẹni tí òmíràn kò bọlá fún, àwọn àmì náà sì ń fi Ìjọ tí ó ń bọlá fún olúkúlùkù wọn hàn.

Seleucia-Ctesiphon

Ìjọ ti Ìlà Oòrùn, tí ó ka St. Tomasi Aposteli sí olùdásílẹ̀ rẹ̀, pẹ̀lú St. Taddeu (Addai), aposteli kan nínú Àwọn Àádọ́rin, ẹni tí St. Tomasi rán lọ sí Edessa, àti St. Mari. Àwọn katolikos-baba ńlá ti Ìlà Oòrùn, tí ìtẹ̀ wọn wà ní Seleucia-Ctesiphon, àti léyìn náà ní Baghdad, láti ọdọ̀ St. Taddeu (Addai) dé ọdọ̀ Shemon VII Ishoyahb.

2. St. Taddeu (Addai), Aposteli kan nínú Àwọn Àádọ́rin CO ... ní nǹkan bí 33
3. Aggai ... ní nǹkan bí 66
4. St. Mari C ... ní nǹkan bí 81
5. Abris ... ní nǹkan bí 121
6. Abraham I ... ní nǹkan bí 159
7. Yaqob I ... ní nǹkan bí 190
8. Ahadabui ... ní nǹkan bí 204
9. Shahlufa ... ní nǹkan bí 220
10. Papa bar Aggai ... ní nǹkan bí 280
11. St. Shemon bar Sabbae CO *Ajẹ́rìíkú* ... 329
12. St. Shahdost CO *Ajẹ́rìíkú* ... 341
13. St. Barba'shmin CO *Ajẹ́rìíkú* ... 343
14. Tomarsa ... 363
15. Qayyoma ... 377
16. Isaac ... 399
17. Ahha ... 410
18. Yahballaha I ... 415
19. Maana ... 420
20. Farbokht ... 421
21. Dadisho ... 421
22. Babowai ... 457
23. Acacius ... 485
24. Babai ... 497
25. Shila ... 503
26. Elisha ... 524
27. Paul ... 539
28. Aba I ... 540
29. Joseph ... 552
30. Ezekiel ... 570
31. Ishoyahb I ... 582
32. Sabrisho I ... 596
33. Gregory ... 605
34. Ishoyahb II ... 628
35. Maremmeh ... 646
36. Ishoyahb III ... 649
37. Giwargis I ... 661
38. Yohannan I ... 680
39. Hnanisho I ... 686

40. Sliba-zkha 714
41. Pethion 731
42. Aba II 741
43. Yaqob II 754
44. Hnanisho II 775
45. Timothy I 780
46. Isho bar Nun 823
47. Giwargis II 828
48. Sabrisho II 831
49. Abraham II 837
50. Theodosius 853
51. Sargis 860
52. Enosh 877
53. Yohannan II 884
54. Yohannan III 893
55. Yohannan IV 900
56. Abraham III 906
57. Emmanuel I 937
58. Israel 961
59. Abdisho I 963
60. Mari II 987
61. Yohannan V 1000
62. Yohannan VI 1012
63. Ishoyahb IV 1020
64. Eliya I 1028
65. Yohannan VII 1049
66. Sabrisho III 1064
67. Abdisho II 1074
68. Makkikha I 1092
69. Eliya II 1111
70. Bar Sawma 1134
71. Abdisho III 1139
72. Ishoyahb V 1149
73. Eliya III 1176
74. Yahballaha II 1190
75. Sabrisho IV 1222
76. Sabrisho V 1226
77. Makkikha II 1257
78. Denha I 1265
79. Yahballaha III 1281
80. Timothy II 1318
81. Denha II 1336
82. Shemon II ní nǹkan bí 1385
83. Eliya IV ní nǹkan bí 1405
84. Shemon III ní nǹkan bí 1425
85. Shemon IV ní nǹkan bí 1437
86. Shemon V 1497
87. Eliya V 1502
88. Shemon VI 1504
89. Shemon VII Ishoyahb 1539

Ìlà Shimun

Láti ọdún 1553, àwọn katolikos-baba ńlá ìlà Shimun, tí Ìjọ ti Ìlà Oòrùn kà sí arọ́pò St. Addai àti St. Mari, dé ọ̀dọ̀ Shimun XVIII Rubil.

90. Shimun VIII Yohannan Sulaqa 1553
91. Abdisho IV Maron 1555
92. Yahballaha IV 1577
93. Shimun IX Dinkha 1580
94. Shimun X Eliya 1600
95. Shimun XI Eshuyow 1638
96. Shimun XII Yoalaha 1656
97. Shimun XIII Dinkha 1662
98. Shimun XIV Shlemon 1700
99. Shimun XV Maqdassi Mikhail 1740
100. Shimun XVI Yohannan 1780
101. Shimun XVII Abraham 1820
102. Shimun XVIII Rubil 1861

Índíà

Láti ọdọ̀ Mar Abdisho, tí Baba Ńlá Shimun XVIII yà sọ́tọ̀ ní ọdún 1862 gégé bí Metropolitan ti Índíà, ẹni tí a kọ orúkọ rẹ̀ sáájú ni ó ya olúkúlùkù bíṣọ́ọ̀bù sọ́tọ̀.

103. Anthony Thondanatt (Mar Abdisho) 1862
104. Luis Mariano Soares (Mar Basilius) 1899

Gẹ̀ẹ́sì

Láti ọdọ̀ Mar Jacobus, tí a yà sọ́tọ̀ ní ọdún 1902 gégé bí Bíṣọ́ọ̀bù ti Mercia, ẹni tí a kọ orúkọ rẹ̀ sáájú ni ó ya olúkúlùkù bíṣọ́ọ̀bù sọ́tọ̀.

105. Ulric Vernon Herford (Mar Jacobus) 1902
106. William Stanley McBean Knight (Mar Paulus) 1925
107. Hedley Coward Bartlett 1931
108. Hugh George de Willmott Newman (Mar Georgius) 1945
109. Richard Kenneth Hurgon 1946

Swidini àti Amẹ́ríkà

Láti ọdọ̀ Bertil Persson, ará Swidini, dé ọdọ̀ bíṣọ́ọ̀bù tí ó gbé ìtẹ̀léra yìí wá títí di òní.

110. Nils Bertil Alexander Persson 1985
111. Samuel Guido, Jr. 2004

112.

Garland F. Byers, Jr.

2013

Ìtẹ̀léra kan náà pẹ̀lú Katolikos-Baba Ńlá ti Ìlà Oòrùn

Katolikos-Baba Ńlá ti Ìjọ Assyria ti Ìlà Oòrùn ti ìsinsin yìí, Mar Awa III, àti Bíṣọ́ọ̀bù Byers ní ìtẹ̀léra àwọn katolikos-baba ńlá ti Ìlà Oòrùn kan náà, gégé bí Ìjọ náà ti ń pa àkọsílẹ̀ wọn mọ́, láti ọdọ̀ St. Tomasi Aposteli àti St. Taddeu (Addai) títí dé ọdọ̀ Mar Shimun XVIII Rubil (Katolikos-Baba Ńlá 1861–1903), ẹni tí ó ya Mar Abdisho (Anthony Thondanatt) sọ́tọ̀ ní ọdún 1862, ní ìlà ti Bíṣọ́ọ̀bù Byers.

Oyè Mímọ́

Ìyàsímímọ́
17 Oṣù Ògún 2008, nípa gbígbé ọwọ́ lé, ní St. Paul's Lutheran Orthodox Chapel, Palmerton, Pennsylvania.

Ìyàsọ́tọ̀ sí Oyè Mímọ́ ti Bíṣọ́ọ̀bù

Iṣẹ́ Ìsìn

A yà á sọ́tọ̀ sí Oyè Mímọ́ ti Bíṣọ́ọ̀bù ní 20 Oṣù Ìgbé 2013, nínú Lutheran Orthodox Church, Inc., níbi tí ó ti sìn lẹ́yìn náà gégé bí Bíṣọ́ọ̀bù Àgbà ti Ẹkùn Ìjọ Western North Carolina. Bíṣọ́ọ̀bù Byers kò ní àjọṣepọ̀ kankan pẹ̀lú ẹgbẹ́ náà mọ́.

20 Oṣù Ìgbé 2013, nípa gbígbé ọwọ́ lé nígbà ayẹyẹ Oúnjẹ Alẹ́ Mímọ́, ní St. Paul's Lutheran Orthodox Chapel, tí ó ṣe ìpàdé rẹ̀ ní ọjọ́ náà ní American Legion Post 16, Slatington, Pennsylvania.

Olórí ẹni tí ó yà á sọ́tọ̀
Ẹni Ọ̀wọ̀ Jùlọ Samuel Guido, Jr.

Àwọn tí ó bá a yà á sọ́tọ̀
Bíṣọ́ọ̀bù Bradley A. Varvil
Bíṣọ́ọ̀bù Michael Byus
Bíṣọ́ọ̀bù James Thompson
Àwọn ìwé èrí ìyàsímímọ́ àti ìyàsọ́tọ̀, pẹ̀lú àwọn fọ́tò ìyàsọ́tọ̀ náà, wà ní ojú ìwé Nípa Bíṣọ́ọ̀bù.

Dókítà nínú Ẹ̀kọ́ Ìmọ̀ Ọlọ́run (*honoris causa*), tí Lutheran Orthodox Church, Inc. fi fún un ní 20 Oṣù Ìgbé 2013.

Gbogbo ẹsẹ Ìwé Mímọ́ ní èdè Yorùbá tí a fà yọ ní ojú ìwé yìí ni a mú láìyí ohunkóhun padà láti inú *Biblica® ní oore ọ̀fẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní™*. Orísun: ebible.org/yor. Àmì mẹ́ta (...) ń fi ibi tí a ti fo apá kan sílẹ̀ hàn.
Biblica® ní oore ọ̀fẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní™ Ẹ̀tọ́ àdàkọ © 2009, 2017 Biblica, Inc. Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™ Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc. "Biblica" ni àmì ìdámọ̀ tí Biblica, Inc. fi sílẹ̀ ní United States Patent àti ní ilé iṣẹ́ tí wọ́n ti ń fúnni ní àmì ìdámọ̀. Gba àṣẹ kí o tó lòó. "Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
A ṣe àgbékalẹ̀ iṣẹ́ yìí lábẹ́ àkóso ti Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Láti rí ẹ̀dà ìwé àṣẹ, lọ sí http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 tàbí kí o kọ lẹ́tà ránṣẹ́ sí Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.
This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Àwòrán St. Tomasi Aposteli, ọ̀rúndún kẹ̀rìnlá; èyí àkọ́kọ́ wà ní Ilé Ìkóhun-Ìṣẹ̀ǹbáyé-Pamọ́sí ti Ìjọ ní Metropolis Mímọ́ ti Tẹsalonika. Fọ́tò láti ọwọ́ Herbert Frank, láti orí Wikimedia Commons, pẹ̀lú ìwé àṣẹ CC BY 2.0; a gé etí rẹ̀, a sì yí ìtóbi rẹ̀ padà láti ara ti ìpilẹ̀ṣẹ̀.